यत्तुएतांबुद्धिविनिश्चित्येत्युक्तंतत्राह यइति यस्तुवैद्यानांविद्यावतांवाचंविजानाति नतुतदर्थंसत्वादृशोबहुमानंइयात् गुरूनप्युपदेष्टुंयोग्यमात्मानंमन्यतेनतुतत्त्वंविंदति ॥२२॥ कस्तर्हितत्त्वंविंदतीत्यतआह य देति यदायस्मिन्कालेभूतानांवियदादीनांपृथग्भावंनानात्वंएकस्थंएकस्मिन्नात्मनिपर्यवसन्नंविलीनमितियावत् घटशरावादीनामिवमृन्मात्रमनुपश्यतिशास्त्राचार्योपदेशमनुध्यानेनसाक्षात्करोति तथातत् एक स्मादेवविस्तारंउत्पत्तिंचपश्यतितदाब्रह्मसंपद्यतेतत्त्वंविंदति ॥ २३ ॥ तेबुद्धिमंतस्तांगतिंब्रह्मसंपत्तियांतिनत्वादृशाविद्वांसःशास्त्रमात्राभिज्ञाः यतोल्पचेतसः मंदबुद्धयोबहिर्मुखाइत्यर्थः कथंतर्हिबुद्धिमंतोभवंती

यस्तुवाचंविजानातिबहुमानमियात्सवै ॥ ब्रह्मभावप्रपन्नानांवैद्यानांभावितात्मनां ॥ २२ ॥ यदाभूतपृथग्भावमेकस्थमनुपश्यति ॥ ततएवचविस्तारंब्रह्मसं पद्यतेतदा ॥ २३ ॥ तेजनास्तांगतिंयांतिनाविद्वांसोल्पचेतसः ॥ नाबुद्धयोनातपसःसर्वंबुद्धौप्रतिष्ठितं ॥ २४ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिपर्वणिराजधर्मानु० युधिष्ठिरवाक्येसप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ वैशंपायनउवाच तूष्णींभूतंतुराजानंपुनरेवार्जुनोब्रवीत् ॥ संतप्तःशोकदुःखाभ्यांराजवाक्शल्यपीडितः ॥ १ ॥ अर्जुनउवाच कथयंतिपुरावृत्तमितिहासमिमंजनाः ॥ विदेहराज्ञःसंवादंभार्ययासहभारत ॥ २ ॥ उत्सृज्यराज्यंभिक्षार्थंकृतबुद्धिंनरेश्वरं ॥ विदेहराजमहि षीदुःखितायदभाषत ॥ ३ ॥ धनान्यपत्यंदाराश्चरत्नानिविविधानिच ॥ पंथानंपावकंहित्वाजनकोमौढ्यमास्थितः ॥ ४ ॥ तंददर्शप्रियाभार्याभैक्ष्यवृत्तिमकिं चनं ॥ धानामुष्टिमुपासीनंनिरीहंगतमत्सरं ॥ ५ ॥ तमुवाचसमागत्यभर्तारमकुतोभयं ॥ क्रुद्धामनस्विनीभार्याविविक्तेहेतुमद्वचः ॥ ६ ॥ कथमुत्सृज्यराज्यंस्वं धनधान्यसमन्वितं ॥ कापालींवृत्तिमास्थायधानामुष्टिर्नतेवरः ॥ ७ ॥ प्रतिज्ञातेन्यथाराजन्विचेष्टाचान्यथातव ॥ यद्राज्यंमहदुत्सृज्यस्वल्पेतुष्यसिपार्थिव ॥ ॥ ८ ॥ नैतेनातिथयोराजन्देवर्षिपितरस्तथा ॥ अद्यशक्यास्त्वयाभर्तुंमोघस्तेयंपरिश्रमः ॥ ९ ॥ देवतातिथिभिश्चैवपितृभिश्चैवपार्थिव ॥ सर्वैरेतैःपरित्यक्तःप रिव्रजसिनिष्क्रियः ॥ १० ॥ यस्त्वंत्रैविद्यवृद्धानांब्राह्मणानांसहस्रशः ॥ भर्ताभूत्वाचलोकस्यसोद्यतैर्भृतिमिच्छसि ॥ ११ ॥ श्रियंहित्वाप्रदीप्तांत्वंश्ववत्संप्रति वीक्ष्यसे ॥ अपुत्राजननीतेद्यकौसल्याचापतिस्त्वया ॥ १२ ॥ अमीचधर्मकामास्त्वांक्षत्रियाःपर्युपासते ॥ त्वदाशामभिकांक्षंतःकृपणाःफलहेतुकाः ॥ १३ ॥

त्यतआह नाबुद्धयोनातपसइति येअतपसोनतेअबुद्धयोन तपसैवबुद्धिःप्राप्यतइत्यर्थः ॥ २४ ॥ इतिशां० रा० नै० भा० सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ ७ ॥ तूष्णींभूतमिति ॥ १ ॥ बुद्ध्यर्थंतपोनुष्ठातुंवनमेवश्रेयइत्यु क्तंतत्रकर्मणैवहिसंसिद्धिमास्थिताजनकादयइतिउक्तेगृहेपिचित्तशुद्धिकरंयज्ञादिकंतपोस्तीत्याख्यायिकामुखेनप्रतिपादयिष्यन्नर्जुनउवाच कथयंतीति ॥ २ ॥ ३ ॥ पावकंयज्ञादिद्वाराशोधकं ॥ ४ ॥ धानाभृष्ट यवाःनिरीहंवितृष्णं ॥ ५ ॥ हेतुमत्युक्तियुक्तं ॥ ६ ॥ नतेवरः नतेत्वयावरणीयः ॥ ७ ॥ प्रतिज्ञासर्वसंगत्यक्ष्यामीत्येवंरूपास्त्वल्पेनापिकुंडिकादिसंग्रहेणनष्टेत्यर्थः ॥ ८ ॥ एतेनधानामुष्टिना ॥ ९ ॥ यतोनिष्क्रियः अतोदेवतादिभिःपरित्यक्तःसन्नेवपरिव्रजसि ॥ १० ॥ भृतिस्त्वोदरभरणं ॥ ११ ॥ १२ ॥ फलहेतुकाःफलार्थिनः ॥ १३ ॥

Digitized by Google